



Ε Λ Λ Η Ν Ι Κ Ο Α Ν Ο Ι Κ Τ Ο Π Α Ν Ε Π Ι Σ Τ Η Μ Ι Ο

Πολιτιστική Πολιτική και Διοίκηση

Μ. ΒΙΝΙΕΡΑΤΟΥ
Α. ΓΕΩΡΓΙΟΥ
Ε. ΓΛΥΤΣΗ
Α. ΚΙΟΥΚΑΣ
ΑΙΚ. ΚΟΣΚΙΝΑ
Χ. ΜΠΟΥΣΟΥΛΕΓΚΑ
Μ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ
Β. ΣΚΟΥΡΑ
Ι. ΤΑΞΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΙΚ. ΧΑΜΠΟΥΡΗ-ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ

Πολιτιστική Διαχείριση

Σημείωση

Οι εικόνες οι οποίες έχουν περιληφθεί στον παρόντα τόμο χρησιμοποιούνται για καθαρά εκπαιδευτικούς σκοπούς, υποκαθιστώντας την προβολή εικαστικού υλικού στο πλαίσιο μιας διάλεξης. Παρατίθενται μόνο για προσωπική χρήση των φοιτητών του ΕΑΠ και συνοδεύονται από αναφορά της πηγής ή/και του δημιουργού τους. Οι εικόνες έχουν αναπαραχθεί σε τέτοιο μέγεθος ώστε αυτό να επαρκεί για την κατανόηση του τρόπου χρήσης των λέξεων, των συμβόλων και γενικά του περιεχομένου τους.

Απαγορεύεται η ανατύπωση και κάθε μορφής αναπαραγωγή του παρόντος τόμου, ο οποίος προορίζεται αποκλειστικά για τη διδασκαλία και τις εξετάσεις των φοιτητών του ΕΑΠ. Διανέμεται δωρεάν μόνο στους δημιουργούς του διδακτικού υλικού, στους εγγεγραμμένους φοιτητές του ΕΑΠ και στο αντίστοιχο διδακτικό προσωπικό και δεν διατίθεται προς πώληση.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Πολιτιστική Διαχείριση

Σημείωση

Το ΕΑΠ είναι υπεύθυνο για την επιμέλεια και την ανάπτυξη των κειμένων σύμφωνα με τη Μεθοδολογία της εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης. Για την επιστημονική αριότητα και πληρότητα των συγγραμμάτων την αποκλειστική ευθύνη φέρουν οι συγγραφείς, οι κριτικοί αναγνώστες και οι ακαδημαϊκοί που ανέλαβαν το έργο αυτό.

Copyright © 2003
Για την Ελλάδα και όλο τον κόσμο
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
Οδός Παπαφλέσσα & Υψηλάντη, 26222 Πάτρα
Τηλ.: (2610) 314094, 314206, Φαξ: (2610) 317244

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΤΟΥ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ
του Τόμου
Πολιτιστική Διαχείριση

Ακαδημαϊκή Υπεύθυνη της Θεματικής Ενότητας
Ματούλα Σκαλτσά

Επιμέλεια Έκδοσης
Αγγελική Βελοπούλου

Συγγραφή	Κριτική Ανάγνωση
Αικατερίνη Χαμπούρη-Ιωαννίδου	Επαμεινώνδας Παπαγεωργίου
Μαρία Οικονόμου	Επαμεινώνδας Παπαγεωργίου (2ο κεφάλαιο)
	Γεώργιος Κορρές (9ο κεφάλαιο)
Αικατερίνη Κοσκινά/ Έλενα Γλύτση	Άρις Γεωργίου
Άρις Γεωργίου	Αικατερίνη Κοσκινά
Ιφιγένεια Ταξοπούλου	Νικηφόρος Παπανδρέου
Μαρίζα Βινιεράτου	Μαρία Κουτσούμπα
Αντώνης Κιούκας/	Μιχάλης Δημόπουλος
Αικατερίνη Χαμπούρη-Ιωαννίδου	
Βουβούλα Σκούρα/ Έλενα Γλύτση	Ελένη Καραντζόλα
Χριστίνα Μπουσουλέγκα	Απόστολος Καραγκουνίδης

Επιμέλεια στη Μέθοδο της Εκπαίδευσης από Απόσταση
Μόιρα Χιλλ

Γλωσσική Επιμέλεια
Μαριλένα Μαυρογένη

Καλλιτεχνική Επιμέλεια
Νίκος Λεοντόπουλος

Ηλεκτρονική Σελιδοποίηση
Ζαμπία Καζάνα

Συντονισμός ανάπτυξης εκπαιδευτικού υλικού
και γενική επιμέλεια των εκδόσεων

ΟΜΑΔΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΕΡΓΟΥ ΕΑΠ/1997-2003

ISBN: 960-538-506-6

*Σύμφωνα με τον Ν. 2121/1993
απαγορεύεται η συνολική ή αποσπασματική
αναδημοσίευση του βιβλίου αυτού ή η αναπαραγωγή του
με οποιοδήποτε μέσο, χωρίς την άδεια του εκδότη.*



ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Διοίκηση Πολιτισμικών Μονάδων

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Πολιτιστική Πολιτική και Διοίκηση

ΤΟΜΟΣ

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

ΠΑΤΡΑ 2003

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος στον τόμο ΔΤΕ 50/Α	21
------------------------------------	-----------

Μ. Σκαλτσά

Πρόλογος στον παρόντα τόμο	22
-----------------------------------	-----------

Μ. Σκαλτσά

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Αικ. Χαμπούρη-Ιωαννίδου

Στρατηγική διαχείρισης των πολιτιστικών ιδρυμάτων	25
--	-----------

Σκοπός	25
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	25
Έννοιες-Κλειδιά	25
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις.....	26

Ενότητα 1.1

Το παρόν και το μέλλον της διαχείρισης των πολιτιστικών ιδρυμάτων	27
--	-----------

1.1.1 Η ανάγκη ύπαρξης στρατηγικής για τη διαχείριση των πολιτιστικών ιδρυμάτων	27
1.1.2 Οφέλη από την ύπαρξη στρατηγικής	29

Ενότητα 1.2

Η έννοια της στρατηγικής	31
1.2.1 Μερικοί χρήσιμοι ορισμοί	32
1.2.2 Ιστορική εξέλιξη και σχολές στρατηγικής σκέψης	34
1.2.3 Οι διαστάσεις της έννοιας της στρατηγικής	39
1.2.4 Ο ρόλος του διαχειριστή στη στρατηγική	40

	Ενότητα 1.3
Η διαδικασία της στρατηγικής σχεδίασης	41
1.3.1 Αντικειμενικοί σκοποί	45
1.3.2 Αξιολόγηση της παρούσας κατάστασης	49
1.3.3 Επιλογή στρατηγικής.....	52
1.3.4 Έλεγχος απόδοσης της στρατηγικής	57
Σύνοψη	61
Παράρτημα	62
Βιβλιογραφία.....	64

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Μ. Οικονόμου

Ο ρόλος του διαχειριστή πολιτισμού – Δομή του επαγγέλματος	67
Σκοπός.....	67
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	67
Έννοιες-Κλειδιά	67
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις.....	68

Ενότητα 2.1

Διαχείριση των πολιτιστικών οργανισμών: Βασικές αρχές και διαφορές από τις επιχειρήσεις	69
2.1.1 Διαχειριστής πολιτισμού: Ειδικός επιστήμονας ή διαχειριστής επιχείρησης;.....	69
2.1.2 Διαχείριση των πολιτιστικών οργανισμών από διαχειριστές επιχείρησης	71
2.1.3 Διαχείριση των πολιτιστικών οργανισμών από ειδικούς επιστήμονες.....	73
2.1.4 Δύο διαφορετικά μοντέλα ή συνδυασμός και των δύο;.....	77

Ενότητα 2.2

Δομή των πολιτιστικών οργανισμών	79
2.2.1 Διαφορετικά μοντέλα οργάνωσης	79
2.2.2 Ελεύθεροι επαγγελματίες ή υπάλληλοι οργανισμών;	80

Ενότητα 2.3

Τομείς δραστηριότητας του διαχειριστή πολιτισμού	81
---	-----------

2.3.1 Σχεδιασμός.....	81
2.3.2 Διοίκηση	82
2.3.3 Οργάνωση	82
2.3.4 Έλεγχος.....	83

Ενότητα 2.4

Καθήκοντα και ικανότητες του διαχειριστή πολιτισμού	84
2.4.1 Χάραξη πολιτικής.....	84
2.4.2 Διαχείριση πόρων.....	85
2.4.3 Διαχείριση των συλλογών/εκδηλώσεων	85
2.4.4 Διαχείριση του εαυτού του.....	86
2.4.5 Διαχείριση των άλλων	88

Ενότητα 2.5

Η ιδιαίτερη ταυτότητα και η ατμόσφαιρα του οργανισμού	92
--	-----------

Ενότητα 2.6

Εκπαίδευση και επαγγελματική εξέλιξη του διαχειριστή πολιτισμού	95
2.6.1 Η εκπαίδευση του διαχειριστή πολιτισμού	95
2.6.2 Διαδικασίες επιλογής και πολιτικές πρόσληψης.....	96
2.6.3 Εξέλιξη καριέρας	97
2.6.4 Επιμόρφωση και επαγγελματική εξέλιξη.....	97
2.6.5 Επαγγελματικοί οργανισμοί και δίκτυα	98
2.6.6 Επαγγελματικός κώδικας – Δεοντολογία	100

Ενότητα 2.7

Σύγχρονες εξελίξεις και ο διαχειριστής πολιτισμού.....	103
2.7.1 Ευρωπαϊκή Ένωση	103
2.7.2 Νέες τεχνολογίες και Διαδίκτυο	103
2.7.3 Ο ρόλος της γυναίκας και η δομή του επαγγέλματος	104
2.7.4 Πολυπολιτισμικές πρακτικές.....	106
Σύνοψη.....	107
Παράρτημα	108
Βιβλιογραφία	111
Οδηγός για Περαιτέρω Μελέτη.....	113

Δομή, οργάνωση και παραγωγή πολιτιστικών δραστηριοτήτων – Εικαστικά	115
Σκοπός.....	115
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	115
Έννοιες-Κλειδιά	115
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις.....	115
Ενότητα 3.1	
Οι στόχοι και η τυπολογία των εικαστικών εκθέσεων.....	117
3.1.1 Στόχοι των εικαστικών εκθέσεων	117
3.1.2 Τα είδη των εικαστικών εκθέσεων.....	118
Ενότητα 3.2	
Η οργάνωση μιας εικαστικής έκθεσης από το Α μέχρι το Ω.....	120
3.2.1 Εισαγωγή.....	120
3.2.2 Πρώτο στάδιο: Σύλληψη της ιδέας μιας έκθεσης.....	120
3.2.3 Δεύτερο στάδιο: Σχεδιασμός της έκθεσης	121
3.2.4 Τρίτο στάδιο: Προετοιμασία και παραγωγή της έκθεσης	125
3.2.5 Τέταρτο στάδιο: Λειτουργία της έκθεσης	139
3.2.6 Πέμπτο στάδιο: Αποτίμηση της έκθεσης	142
Σύνοψη.....	145
Παράρτημα 1.....	146
Παράρτημα 2: Έγγραφα που σχετίζονται με την ανάπτυξη και την παραγωγή των εικαστικών εκθέσεων.....	147
Βιβλιογραφία.....	151
Οδηγός για Περαιτέρω Μελέτη.....	152

Δομή, οργάνωση και παραγωγή πολιτιστικών δραστηριοτήτων – Φωτογραφία **155**

Σκοπός.....	155
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα.....	155
Έννοιες-Κλειδιά.....	155
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις.....	156

Ενότητα 4.1

Η φωτογραφία ως πεδίο πολιτιστικής δραστηριότητας.....	158
4.1.1 Υπομνήσεις οριοθέτησης.....	158
4.1.2 Η φωτογραφική σκηνή στην Ελλάδα.....	159
4.1.3 Μερικά ορόσημα και οι κύριες συνιστώσες του χώρου.....	160

Ενότητα 4.2

Η αξιολόγηση του τοπίου των φωτογραφικών εκδηλώσεων.....	163
4.2.1 Παράμετροι που χαρακτηρίζουν την ανάγκη διοργάνωσης μιας φωτογραφικής δραστηριότητας.....	163
4.2.2 Ταυτότητα, περιεχόμενο, κατευθύνσεις μιας φωτογραφικής εκδήλωσης.....	164
4.2.3 Έρευνα και αξιολόγηση του υλικού προς επεξεργασία. Προκρίσεις/απορρίψεις.....	167
4.2.4 Εκτίμηση των δυνατοτήτων υλοποίησης. Αξιολόγησή τους βάσει κρίσιμων χαρακτηριστικών, συναρτώμενων με τα ζητούμενα.....	168
4.2.5 Διερεύνηση της σκοπιμότητας και των δυνατοτήτων για παράλληλες εκδηλώσεις πλαισίωσης.....	171

Ενότητα 4.3

Βήματα προς την υλοποίηση.....	173
4.3.1 Εκτίμηση του κόστους και των πόρων. Δυνητικός προϋπολογισμός. Βολιδοσκοπηση, επιχειρηματολογία και εξασφάλιση πόρων.....	173
4.3.2 Οριστικός προϋπολογισμός και διασφάλιση της ροής πόρων. Δεσμεύσεις με συνεργαζομένους και συμμετέχοντες. Συμβάσεις – Ασφάλειες – Στελέχωση.....	174

4.3.3 Μεθόδευση της οργάνωσης τεκμηριωτικού υλικού. Συγκρότηση του σχετικού αρχείου, εκτίμηση των δυνατοτήτων δημοσιοποίησης, παραγωγή επικοινωνιακού υλικού, διαχέτευση	174
4.3.4 Μελέτες/εκτιμήσεις χώρων. Τεχνική υποστήριξη	175

Ενότητα 4.4

Πραγματοποίηση της διοργάνωσης / Απολογισμός	176
4.4.1 Διευθέτηση των προβλημάτων συντονισμού. Παρακολούθηση της καλής λειτουργίας της διοργάνωσης	176
4.4.2 Παρουσιάσεις στα ΜΜΕ και στον Τύπο. Δημόσιες σχέσεις.....	177
4.4.3 Επιτήρηση της καλής διεξαγωγής, παρακολούθηση της δημοσιότητας, αξιοποίηση των απρόβλεπτων θετικών εκβάσεων	179
4.4.4 Συλλογή αποδελτίωσης. Αποκαθλώσεις. Αποστολές υλικού	179
4.4.5 Απολογισμός	180
Σύνοψη	181
Παράρτημα	182
Βιβλιογραφία	186
Οδηγός για Περαιτέρω Μελέτη	186

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

I. Ταξοπούλου

Δομή, οργάνωση και παραγωγή πολιτιστικών δραστηριοτήτων – Θέατρο	187
Σκοπός	187
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	187
Έννοιες-Κλειδιά	187
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις	188

Ενότητα 5.1

Παραγωγή θεατρικών παραστάσεων	191
5.1.1 Το πλαίσιο μιας θεατρικής παραγωγής – Μοντέλα παραγωγού	191
5.1.2 Παραγωγή θεατρικών παραστάσεων – Η διαδικασία	193

	Ενότητα 5.2
Οργάνωση περιοδείας	204

	Ενότητα 5.3
Οργάνωση θεατρικών φεστιβάλ	209
5.3.1 Θεατρικά φεστιβάλ στην Ελλάδα – Γενικές παρατηρήσεις	209
5.3.2 Βασικές αρχές για την οργάνωση ενός θεατρικού φεστιβάλ	210
Σύνοψη	214
Παράρτημα	215
Βιβλιογραφία	216

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

M. Βινιεράτου

Δομή, οργάνωση και παραγωγή πολιτιστικών δραστηριοτήτων – Χορός 217

Σκοπός	217
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	217
Έννοιες-Κλειδιά	217
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις.....	217

Ενότητα 6.1

Ο χορός και οι ανάγκες παραγωγής του	219
6.1.1 Είδη χορού.....	220
6.1.2 Είδη δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων χορού	223
6.1.3 Κατάλληλοι χώροι	224
6.1.4 Χρηματοδότηση	225

Ενότητα 6.2

Επικοινωνία με χορευτικούς φορείς.....	227
6.2.1 Εκπαιδευτικές δραστηριότητες.....	227
6.2.2 Εκδηλώσεις χορού.....	228
6.2.3 Εξασφάλιση χώρων	232
6.2.4 Συμβόλαια και μέθοδοι πληρωμής.....	233
6.2.5 Διαφήμιση	234

	Ενότητα 6.3
Παραγωγή	236

	Ενότητα 6.4
Τεκμηρίωση	242
6.4.1 Αξιολόγηση	243
6.4.2 Στάδια οργάνωσης.....	244
Σύνοψη	245
Παράρτημα 1.....	246
Παράρτημα 2: Εκδηλώσεις και δραστηριότητες χορού στην Ελλάδα.....	247
Βιβλιογραφία	248

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

Α. Κιούκας, Αικ. Χαμπούρη-Ιωαννίδου

Δομή, οργάνωση και παραγωγή πολιτιστικών δραστηριοτήτων – Κινηματογράφος **249**

Σκοπός.....	249
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	249
Έννοιες-Κλειδιά	249
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις.....	249

	Ενότητα 7.1
Ο ρόλος των φεστιβάλ κινηματογράφου διεθνώς	251
7.1.1 Ιστορική αναδρομή.....	251
7.1.2 Τα φεστιβάλ σήμερα.....	253

	Ενότητα 7.2
Δημιουργία ενός νέου κινηματογραφικού φεστιβάλ:	
Προσδιορισμός της ταυτότητάς του	254
7.2.1 Η φυσιογνωμία του φεστιβάλ.....	254
7.2.2 Το μέγεθος της εκδήλωσης	254
7.2.3 Ο χρόνος τέλεσής του	255

	Ενότητα 7.3
Συγκρότηση υπηρεσιών	256

7.3.1 Υπηρεσίες διοίκησης – διαχείρισης.....	256
7.3.2 Υπηρεσίες προγράμματος	257
7.3.3 Ειδικοί συνεργάτες.....	260

Ενότητα 7.4

Οικονομικός προγραμματισμός.....	262
7.4.1 Κατάρτιση προϋπολογισμού.....	262
7.4.2 Αναζήτηση πηγών χρηματοδότησης	262
7.4.3 Ανάπτυξη εμπορικής και χορηγικής δραστηριότητας.....	263

Ενότητα 7.5

Προετοιμασία	266
7.5.1 Επιλογή ταινιών	266
7.5.2 Συγκρότηση κριτικής επιτροπής.....	278
7.5.3 Παράλληλες εκδηλώσεις (εικαστικά, θέατρο, μουσική κ.λπ.)	279
7.5.4 Εξασφάλιση χώρων	280
7.5.5 Πρόσληψη έκτακτου προσωπικού	284
7.5.6 Πρόγραμμα επικοινωνίας, προβολής και διαφήμισης.....	284
7.5.7 Προγραμματισμός προβολών των ταινιών	287
7.5.8 Προγραμματισμός παράλληλων εκδηλώσεων	288
7.5.9 Προγραμματισμός άλλων γεγονότων	288
7.5.10 Αρχιτεκτονική επιμέλεια και διακόσμηση των χώρων	289
7.5.11 Σύνταξη συμφωνητικών, συμβολαίων και συμβάσεων	290

Ενότητα 7.6

Το φεστιβάλ αρχίζει... ..	292
----------------------------------	------------

Ενότητα 7.7

Απολογισμός – Εκτιμήσεις	293
Σύνοψη	294
Παράρτημα	295
Οδηγός στο Διαδίκτυο	296

Δομή, οργάνωση και παραγωγή πολιτιστικών δραστηριοτήτων – Πολιτιστικά έντυπα **297**

Σκοπός	297
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	297
Έννοιες-Κλειδιά	297
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις.....	297

Ενότητα 8.1

Η δημιουργία ενός πολιτιστικού εντύπου	301
8.1.1 Οι προϋποθέσεις για μια επιτυχημένη έκδοση	301
8.1.2 Οι συντελεστές	302
8.1.3 Ο σχεδιασμός	303
8.1.4 Η υλοποίηση: Σύνταξη, διαμόρφωση, παραγωγή, διανομή.....	304

Ενότητα 8.2

Η αισθητική των πολιτιστικών εντύπων.....	307
8.2.1 Το ζήτημα της αισθητικής	307
8.2.2 Προϋποθέσεις για μια πολιτιστική αισθητική.....	307
8.2.3 Η αισθητική των ελληνικών πολιτιστικών εντύπων	309

Ενότητα 8.3

Οι κύριες κατηγορίες πολιτιστικών εντύπων.....	311
8.3.1 Εισαγωγή.....	311
8.3.2 Τα μικρά έντυπα	311
8.3.3 Οι αφίσες	312
8.3.4 Τα βιβλία	318
Σύνοψη	322
Παράρτημα	323
Βιβλιογραφία	325
Οδηγός για Περαιτέρω Μελέτη.....	326

Έρευνα ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών	327
Σκοπός.....	327
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	327
Έννοιες-Κλειδιά	327
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις.....	328
Ενότητα 9.1	
Ο ρόλος της έρευνας ποιότητας και της αξιολόγησης των παρεχόμενων υπηρεσιών	331
9.1.1 Σε τι χρειάζονται.....	331
9.1.2 Πολιτική ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών σε πολιτιστικούς οργανισμούς.....	331
Ενότητα 9.2	
Χαρακτηριστικά της ποιότητας των υπηρεσιών	340
9.2.1 Αποδοτικότητα (efficiency)	340
9.2.2 Αποτελεσματικότητα (effectiveness)	341
9.2.3 Παραγωγικότητα (productivity).....	342
Ενότητα 9.3	
Δείκτες απόδοσης και ποιότητας	344
9.3.1 Άλλες μετρήσεις της ποιότητας παροχής υπηρεσιών	346
Ενότητα 9.4	
Μεθοδολογία αξιολόγησης	347
9.4.1 Τύποι αξιολόγησης.....	347
9.4.2 Μέθοδοι αξιολόγησης.....	349
9.4.3 Μεθοδολογικά και άλλα ζητήματα	353
9.4.4 Πληροφορίες που μπορεί να αποφέρει η έρευνα του κοινού.....	357
Σύνοψη	359
Παράρτημα	360
Βιβλιογραφία	363
Οδηγός για Περαιτέρω Μελέτη	365

Συμβάσεις πολιτιστικών παραγωγών	367
Σκοπός.....	367
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	367
Έννοιες-Κλειδιά	367
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις.....	367
Ενότητα 10.1	
Βασικά χαρακτηριστικά των πολιτιστικών παραγωγών	369
10.1.1 Επεξηγήσεις – Ορισμοί.....	369
10.1.2 Η σχέση πνευματικού έργου και πολιτιστικής παραγωγής	369
10.1.3 Η πολυσύνθετη και πολυπρόσωπη φύση της πολιτιστικής παραγωγής.....	370
Ενότητα 10.2	
Πνευματικά δικαιώματα, συγγενικά δικαιώματα και οργανισμοί συλλογικής διαχείρισης πνευματικών και συγγενικών δικαιωμάτων	372
10.2.1 Τα πνευματικά δικαιώματα	373
10.2.2 Τα συγγενικά δικαιώματα	381
10.2.3 Οι οργανισμοί συλλογικής διαχείρισης των πνευματικών και των συγγενικών δικαιωμάτων	384
Ενότητα 10.3	
Γενικές παρατηρήσεις για τις συμβάσεις πολιτιστικών παραγωγών	388
10.3.1 Έννοια και γενικά χαρακτηριστικά μιας σύμβασης	388
10.3.2 Οι λόγοι που καθιστούν αναγκαία την έγγραφη κατάρτιση της σύμβασης πολιτιστικής παραγωγής.....	389
Ενότητα 10.4	
Οι κύριες κατηγορίες των συμβάσεων που συνάπτονται στο πλαίσιο μιας πολιτιστικής παραγωγής	391
10.4.1 Α΄ κατηγορία συμβάσεων: Οι συμβάσεις με τους πνευματικούς δημιουργούς.....	392
10.4.2 Β΄ κατηγορία συμβάσεων: Οι συμβάσεις με τους δικαιούχους συγγενικών δικαιωμάτων.....	394

10.4.3 Γ' κατηγορία συμβάσεων: Οι συμβάσεις με τους υπόλοιπους συντελεστές της πολιτιστικής παραγωγής	395
10.4.4 Δ' κατηγορία συμβάσεων: Οι συμβάσεις με τους παραγωγούς πολιτιστικών διοργανώσεων	395

Ενότητα 10.5

Οι συμβάσεις που συνάπτονται για κάθε είδος πολιτιστικής παραγωγής	397
10.5.1 Η θεατρική παραγωγή	397
10.5.2 Η χορευτική παραγωγή	398
10.5.3 Η μουσική παραγωγή	399
10.5.4 Η κινηματογραφική παραγωγή	399
10.5.5 Η εικαστική παραγωγή	401
10.5.6 Η εκδοτική σύμβαση	403
Σύνοψη	404
Παράρτημα 1	406
Παράρτημα 2: Παραδείγματα συμβάσεων	408
Βιβλιογραφία	419
Κατάλογος Εικόνων	420

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΟ ΔΤΕ 50/Α

Η παρούσα Θεματική Ενότητα περιλαμβάνει δύο τόμους: τον Α΄ τόμο από το Π.Σ. «Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων» (ΔΤΕ 50/Α), ο οποίος τιτλοφορείται «Γενικές Αρχές Μάνατζμεντ», και τον παρόντα τόμο. Ο τόμος αυτός, ο οποίος θα μελετηθεί πρώτος, εξετάζει γενικά ζητήματα διαχείρισης οργανισμών και επιχειρήσεων. Κατά συνέπεια το περιεχόμενό του, έχοντας ήδη αποτελέσει εκπαιδευτικό υλικό του μεταπτυχιακού προγράμματος του ΕΑΠ «Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων», δεν χρειάστηκε να γραφτεί ειδικά για το παρόν μεταπτυχιακό πρόγραμμα.

Από τον τόμο αυτό θεωρείται απαραίτητη η μελέτη μόνο των κεφαλαίων 1, 3 και 4. Σε αυτά εξετάζονται αναλυτικά τα εξής: Στο κεφάλαιο 1 ορίζεται τι είναι διοίκηση, περιγράφονται οι βασικές λειτουργίες και τα σχετικά επίπεδα της διοίκησης, δίνονται τα χαρακτηριστικά τόσο των παραδοσιακών όσο και των νεότερων προσεγγίσεων διοίκησης και, τέλος, γίνεται αναφορά σε κατηγορίες δεξιοτήτων που χαρακτηρίζουν έναν αποτελεσματικό μάνατζερ.

Στο κεφάλαιο 3, μετά τον ορισμό της οργάνωσης, γίνεται φανερή η σχέση της με τον σχεδιασμό, περιγράφονται τα στάδια της διαδικασίας οργάνωσης, γίνεται αναφορά στα πλεονεκτήματα και στα μειονεκτήματα της εξειδίκευσης, ορίζονται βασικοί τρόποι τμηματοποίησης, ερμηνεύεται η σχέση «δικαιοδοσίας», «ευθύνης» και «υπευθυνότητας» και τέλος αναλύεται η χρήση οργανογραμμάτων.

Στο κεφάλαιο 4 σημειώνεται η σπουδαιότητα της διοίκησης του προσωπικού για έναν οργανισμό, ορίζονται τα στάδια της διαδικασίας διοίκησής του, οι τρόποι αφενός προσέλκυσης και επιλογής νέων εργαζομένων και αφετέρου επιμόρφωσης, ανάπτυξης και αξιολόγησης του υπάρχοντος προσωπικού, καθώς και τρόποι αποτελεσματικής πολιτικής διαμόρφωσης αμοιβών.

Μ. Σκαλτσά

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΣΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΤΟΜΟ

Ο παρών τόμος, ο οποίος τιτλοφορείται «Πολιτιστική Διαχείριση», και ο οποίος ανήκει στη Θεματική Ενότητα που εξετάζουμε, ασχολείται με ζητήματα που αφορούν εξειδικευμένα τη διαχείριση του πολιτισμού, ώστε να καταστεί σαφές τι διαφοροποιεί τη διαχείριση μιας επιχείρησης από τη διαχείριση ενός πολιτιστικού οργανισμού. Επίσης εξετάζονται οι τρόποι διαμόρφωσης και υλοποίησης της στρατηγικής τέτοιων οργανισμών.

Στο κεφάλαιο 1, αφού εξετάζεται ο ρόλος της στρατηγικής, καταδεικνύεται η ανάγκη διαμόρφωσης στρατηγικής για τα πολιτιστικά ιδρύματα και ορίζονται τα στάδια που τη συγκροτούν.

Στο κεφάλαιο 2 αναλύεται ο ρόλος και τα χαρακτηριστικά ενός διαχειριστή πολιτισμού και ορίζεται το πεδίο των ευθυνών τις οποίες θα κληθεί να αναλάβει. Επίσης εξετάζονται τόσο η προβλεπόμενη εκπαίδευση των μάνατζερ πολιτισμού όσο και οι συνθήκες άσκησης του επαγγέλματος σε περισσότερες χώρες, καθώς και οι τρόποι με τους οποίους επιδρούν οι κοινωνικοοικονομικές μεταβολές στη διαμόρφωση του προφίλ ενός τέτοιου επαγγέλματος.

Από το κεφάλαιο 3 έως το 8 εξετάζονται κατά σειρά τα εικαστικά, η φωτογραφία το θέατρο, ο χορός, ο κινηματογράφος και οι εκδόσεις αντίστοιχα ως προς τις μεθόδους και τις διαδικασίες που καθεμιά από τις προαναφερόμενες περιοχές μετέρχεται για την παρουσίαση, τη διακίνηση, τη διάθεση και την επικοινωνία των πολιτιστικών αγαθών.

Συγκεκριμένα, στο κεφάλαιο 3 ορίζονται τα στάδια και αναλύεται η διαδικασία οργάνωσης εικαστικών εκθέσεων από τη σύλληψη και τον σχεδιασμό τους ως την προετοιμασία, τη λειτουργία και την αξιολόγησή τους.

Στο κεφάλαιο 4 επιχειρείται να αποσαφηνιστεί το σχετικό με τη φωτογραφία «τοπίο», με τη διευκρίνιση των όρων «καλλιτεχνική» ή «δημιουργική» φωτογραφία αλλά και με μια αναφορά στην ελληνική φωτογραφική πραγματικότητα. Ακολούθως η διαδικασία σύλληψης των εκδηλώσεων μέσα από διάφορους παράγοντες και κατόπιν γίνεται αναφορά στην προετοιμασία της εκδήλωσης. Τέλος, αναλύονται τα ίδια τα ζητήματα της διοργάνωσης, οι δημόσιες σχέσεις, η παρακολούθηση των εκδηλώσεων και ο απολογισμός-αξιολόγησή τους.

Στο κεφάλαιο 5, αφού γίνει αναφορά στα είδη των θεατρικών εκδηλώσεων, περιγράφονται τα στάδια της διαδικασίας από την προετοιμασία και την παραγωγή ή την οργάνωση ήδη παραχθεισών θεατρικών εκδηλώσεων σε περιοδείες, φεστιβάλ κ.ά. ως την αποτίμηση της οργανωτικής τους επάρκειας. Επίσης, σε μια προσπάθεια εξοικείωσης με την ελληνική πραγματικότητα, τίθενται ζητήματα θεατρικής πολιτιστικής πολιτικής.

Στο κεφάλαιο 6 γίνεται αναφορά στις αρμοδιότητες του παραγωγού ή οργανωτή χορευτικών εκδηλώσεων, στα διάφορα είδη των εκδηλώσεων αυτών καθώς και στις ειδικές απαιτήσεις χώρων που καθεμιά από αυτές απαιτεί.

Στο κεφάλαιο 7 εξετάζονται ο ρόλος των φεστιβάλ κινηματογράφου διεθνώς μέσα από μια ιστορική αναδρομή, ο καθορισμός της φυσιογνωμίας ενός τέτοιου

φεστιβάλ, το εύρος των απαιτούμενων υπηρεσιών για την οργάνωσή του, ο οικονομικός προγραμματισμός και η εύρεση πόρων, τα στάδια προετοιμασίας του, οι παράγοντες που ενδέχεται να επηρεάσουν την ομαλή διεξαγωγή του και, τέλος, οι τρόποι ολοκλήρωσης των εργασιών της διοργάνωσης.

Στο κεφάλαιο 8 περιγράφονται συνοπτικά τα στάδια δημιουργίας των πολιτιστικών εντύπων, γίνεται αναφορά στην αισθητική τους, με ειδικότερη μνεία στην ελληνική πραγματικότητα, και δίνονται πρακτικές συμβουλές για τη δημιουργία των συχνότερα απαντώμενων τέτοιων εντύπων.

Στο κεφάλαιο 9 εξετάζεται η έννοια της ποιότητας των παραγόμενων αγαθών ενός πολιτιστικού οργανισμού και αναλύονται οι διάφορες μέθοδοι και οι τύποι αξιολόγησής τους καθώς και των παρεχόμενων υπηρεσιών πολιτισμού, με τις ιδιαιτερότητες και τα προβλήματά τους αλλά και στη σχέση τους με τις ιδέες της διαχείρισης από τον επιχειρηματικό τομέα.

Το κεφάλαιο 10 ολοκληρώνει τα ζητήματα της παραγωγής πολιτιστικών δραστηριοτήτων, αναπτύσσοντας με σαφήνεια τους βασικούς νομικούς κανόνες που διέπουν τις συμφωνίες μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών. Το κεφάλαιο αυτό επιτυγχάνει να συγκεράσει τη θεωρητική φύση των νομικών εννοιών και κανόνων με την εφαρμογή τους στο πεδίο των συμβάσεων των πολιτιστικών δραστηριοτήτων.

Μ. Σκαλτσά

